

Sygn. akt III C 1659/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący **SSO Joanna Kruczkowska**

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2019 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K., P. K.

przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę i ustalenie

/w przedmiocie wniosku o zabezpieczenie roszczenia (k. 3 i 10v)/

postanawia:

oddalić wniosek.

SSO Joanna Kruczkowska

Sygn. akt III C 1659/19

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 10 grudnia 2019 r.

Pozwem z dnia 2 grudnia 2019 roku (data stempla Biura Podawczego k.3) powodowie A. K. i P. K. domagali się w stosunku do pozwanego (...) Bank S.A. z siedzibą w W. ustalenia nieważności całej umowy kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF, sporządzonej w dniu 9 listopada 2006 roku, zasądzenia łącznie na ich rzecz kwoty 114 960,64 (sto czternaście tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt złotych 64/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 października 2019 r. do dnia zapłaty, ewentualnie o zasądzenie na ich rzecz kwoty po 57 480,31 zł (pięćdziesiąt siedem tysięcy 480 złotych 31/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 października 2019 r. do dnia zapłaty. Ponadto zasądzenia łącznie na rzecz A. K. i P. K. od (...) Bank S.A kwoty 19 001,14 CHF (dziewiętnaście tysięcy jeden franków szwajcarskich 14/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 października 2019 r. do dnia zapłaty, ewentualnie zasądzenia na ich rzecz po 9500,57 CHF (dziewięć tysięcy pięćset franków szwajcarskich 57/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 października 2019 r. do dnia zapłaty, oraz zasądzenie na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Podstawę faktyczną w sprawie z powództwa A. K. i P. K. przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W. stanowił kredyt hipoteczny nr (...) na kwotę 2260306,01 zł indeksowany do franka szwajcarskiego (CHF), a udzielony przez pozwanego Bank.

W uzasadnieniu żądań pozwu powodowie wskazali m.in. na abuzywność zapisów umownych w zakresie klauzul, na podstawie których następowało przeliczenie kwoty kredytu w złotych polskich (PLN) po kursie kupna ustalonym przez

pozwany Bank oraz klauzul, na podstawie których przeliczano raty kapitałowo-odsetkowe z waluty CHF na PLN / pozew wraz z uzasadnieniem k.3-13/.

Jednocześnie w pozwie powodowie domagali się zabezpieczenia powództwa o ustalenie nieważności całej umowy kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF, sporządzonej w dniu 9 listopada 2006 roku poprzez wstrzymanie obowiązku wykonywania przez nich wszelkich zobowiązań pieniężnych wynikających z treści umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 9 listopada 2006 r. do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania.

Uzasadniając wniosek o zabezpieczenie i uprawdopodobniając swój interes prawny powodowie wskazali na istnienie obiektywnych i uzasadnionych przyczyn, dla których wykonywanie przez nich zobowiązań pieniężnych powinno być wstrzymane aż do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy. Podnieśli, iż niezależnie od sytuacji finansowej pozwanego i pomimo stwierdzenia nieważności umowy, raty przez nich uiszczane w toku niniejszego procesu mogą zostać bezpowrotnie utracone na rzecz pozwanego bez ważnej podstawy prawnej, tj. w przypadku przyjęcia teorii salda, wpłaty byłyby zaliczane na poczet przedawnionego roszczenia pozwanego, co w sposób bezpośredni naraża ich interes prawny /uzasadnienie wniosku o zabezpieczenie k.10-11/.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, wniosek powodów o zabezpieczenie powództwa nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 730 § 1 k.p.c., w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Przepis art. 730¹ § 1 k.p.c. stanowi zaś, że udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona, jeżeli tylko uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny, który na podstawie § 2 powołanego przepisu istnieje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Należy przy tym wskazać, że w świetle powołanych przepisów obie te przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie. Warto podkreślić, że uprawdopodobnienie powinno opierać się bowiem na przedstawieniu stosownych środków dowodowych, na podstawie których kierując się zasadami doświadczenia życiowego, a także racjonalną oceną przedstawionego stanu faktycznego można dojść do usprawiedliwionego przekonania, że dochodzone roszczenie oraz obawa zniweczenia skutków procesu są wysoce prawdopodobne. Należy jednak nadmienić, że uprawdopodobnienie to nie może opierać się wyłącznie na samych twierdzeniach strony.

W niniejszej sprawie powodowie domagają się udzielenia zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego.

W zaistniałej sytuacji, stosownie do treści przepisu art. 755 § 1 k.p.c., Sąd udziela zabezpieczenia w sposób jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, w tym nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Przepis ten uprawnia bowiem Sąd do stosowania każdego rodzaju zabezpieczenia – a więc takiego, jaki Sąd uzna za najbardziej odpowiedni. Jednocześnie, zgodnie z art. art. 736 § 1 pkt 1 w zw. z art. 738 k.p.c., przy wyborze odpowiedniego sposobu zabezpieczenia Sąd związany jest sposobami wskazanymi przez wnioskodawcę. Istotnie, celem zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych może być m.in. zabezpieczenie wykonania przyszłego orzeczenia - oceniając zatem istnienie interesu prawnego oraz uprawdopodobnienie roszczenia, Sąd winien jest uwzględnić jego wspomniany cel.

Podstawę żądania pozwu na gruncie materialnoprawnym stanowi art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe (Dz.U. 2018. 2187 j.t.), zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty, a także zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Co więcej, zgodnie z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie, a także określać m.in. kwotę i walutę kredytu. W przepisie tym wskazano również elementy, jakie powinna zawierać umowa kredytu, przy czym zarówno w literaturze jak i orzecznictwie pojawiają się wątpliwości, czy każda umowa kredytu powinna zawierać komplet tych elementów. Tym nie mniej, wciąż oczywistym jest, że umowa kredytu

w której nie wskazano chociażby wszystkich elementów określonych w art. 69 ust. 2, nadal pozostaje ważna (tak: B. Smykła, Prawo bankowe, Komentarz, Warszawa 2011, s. 301-302). Wątpliwości nie ulega jednak stwierdzenie, że umowa kredytu winna określać walutę, w jakiej został on udzielony.

W niniejszej sprawie należy istotnie odróżnić kwestię zastosowania w umowie niedozwolonej klauzuli umownej, co zostało wyrażone w przepisie art. 385¹ k.c., w ramach tzw. spreadu, od kwestii nieważności całej umowy na podstawie art. 58 k.c. Sąd wskazuje, że zastosowanie niedozwolonego postanowienia umownego w zakresie sposobu rozliczania kredytu nawet przez pewien okres nie powoduje całej nieważności umowy od chwili jej zawarcia. Przy czym za klauzule niedozwolone uznaje się te postanowienia umowy bądź wzorca umownego zawartej z konsumentem, które łącznie spełniają wszystkie przesłanki określone w przepisie art. 385¹ k.c., a zatem: 1) nie są postanowieniami uzgodnionym indywidualnie; 2) nie są postanowieniami określającymi w sposób jednoznaczny główne świadczenia stron; a także 3) kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Dokonanie odpowiedniej oceny takich postanowień wymaga zbadania okoliczności związanych z procesem kontraktowania, zaś ocena zgodności postanowień umowy z dobrymi obyczajami dokonywana jest według stanu z chwili zawarcia umowy. Wówczas pod uwagę bierze się jej treść, okoliczności zawarcia, a także uwzględnia umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie podlegające ocenie. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 roku (I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134, Biul.SN 2016/5/12, M.Pr.Bank. 2017/2/16-24, LEX nr 2008735), postanowienia bankowego wzorca umownego zawierającego uprawnienie banku do przeliczania sumy wykorzystanego przez kredytobiorcę kredytu do waluty obcej, to jest klauzulę tzw. spreadu walutowego nie dotyczą głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. Umowna klauzula waloryzacyjna nie jest bowiem objęta wyłączeniem zawartym w art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. Taka klauzula nie określa bezpośrednio świadczenia głównego - wprowadza jedynie umowny reżim jego podwyższenia. Zasady określania kursu waluty denominacji ze względu na brak szczegółowych parametrów pozwalających na kontrolę banku w sposobie ustalania kursu waluty odmiennego od kursu oferowanego przez NBP, mogą zatem stanowić klauzule niedozwolone, przy czym każdorazowo wymaga to kontroli incydentalnej. Związanie sądu orzeczeniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a jednocześnie wpisanie konkretnej klauzuli stosowanej przez dany bank do rejestru klauzul niedozwolonych dotyczy jedynie umów, które zostały zawarte po umieszczeniu postanowienia umownego w rejestrze.

Przedstawione przez powodów środki uprawdopodobnienia czynią przy tym, na obecnym etapie postępowania, zasadnym ich twierdzenia odnośnie dyskrecjonalności Banku w ustalaniu wysokości zobowiązań oraz kwestionowanych w tym zakresie klauzul indeksacyjnych w zawartej umowie kredytu. Wykładnia poszczególnych postanowień umowy i kwestia indywidualnego uzgodnienia kwestionowanych postanowień, będzie przedmiotem postępowania rozpoznawczego, jednakże - nie przesądzając na tym etapie o zasadności roszczenia wnioskodawców - bez wątpienia, wskazane zapisy wskazują na możliwość zakwalifikowania ich jako klauzul niedozwolonych, bowiem mechanizm ustalenia przez Bank kursów waluty, pozostawiający Bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta /vide SN w wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14 oraz w wyroku z dnia 14 lipca 2014 r., II CSK 803/16/. W związku z faktem, iż niektóre zapisy umowne, w świetle orzecznictwa sądowego mogą nosić znamiona klauzul abuzywnych, roszczenie powodów o zapłatę w zakresie roszczenia ewentualnego co do zasady na tym etapie można uznać za uprawdopodobnione. Niemniej jednak, okoliczność uznania niektórych zapisów umownych za niedozwolone nie powoduje i nie przesądza, iż cała umowa jest nieważna, a to zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego domagali się wnioskodawcy. Sąd na etapie postępowania zabezpieczającego uznał roszczenie powodów w tym zakresie za nieuprawdopodobnione, albowiem nie można przesądzać, iż z samego faktu istnienia w umowie klauzul abuzywnych, cała umowa jest nieważna. Zgodnie z art. 385(1) § 2 k.c. - jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Odnosząc się zaś do kolejnej z przesłanek kumulatywnych wymienionych w art. 730¹ k.p.c., a więc interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, Sąd wskazuje, że w jego ocenie zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje

żadnych podstaw ku temu, by uznać obawy powodów za zasadne co do tego, że w przypadku przyjęcia teorii salda brak zabezpieczenia w niniejszej sprawie może skutkować utraceniem świadczeń realizowanych na rzecz pozwanego. Na aktualnym etapie postępowania nie ma podstaw antycypować jaką teorię przyjmie Sąd rozpoznając daną sprawę, tym bardziej, iż nieznanne jest jeszcze stanowisko strony pozwanej. Sąd przyjął zatem, że założenia powodów w tej kwestii pozostają jedynie hipotetyczne i nierealne. Nie można także poprzez postępowanie zabezpieczające wpływać na Sąd w jego orzekaniu a do tego zmierza wniosek strony powodowej.

Stosownie do przepisu art. 730¹ § 2 k.p.c., interes prawny może polegać na uniemożliwieniu bądź poważnym utrudnieniu osiągnięcia celu postępowania w sprawie. Jak podnosi się w literaturze dotyczącej postępowania zabezpieczającego, taka obawa musi jednak mieć charakter realny - nie zaś hipotetyczny czy opierający się jedynie na subiektywnych odczuciach uprawnionego (por. E. Stefańska w; Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego pod redakcją Małgorzaty Manowskiej, wyd. LexisNexis Polska, s. 357).

Odnosząc się natomiast do wniosku powodów o wstrzymanie obowiązku dokonywania spłat kredytu hipotecznego w związku z powództwem o stwierdzenie nieważności umowy kredytowej w terminach określonych umową do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, wniosek jako bezzasadny podlegał oddaleniu.

Podkreślić należy, iż strony cały czas wiąże umowa z dnia 9 listopada 2006 roku, z której pozwany Bank w całości się wywiązał przekazując środki z kredytu do dyspozycji powodów. Pozwany wypełnił swoje zobowiązanie kontraktowe, natomiast obecnie strona powodowa, powołując się na nieważność umowy, którą zresztą realizowali przez 13 lat, w chwili obecnej dążą do usankcjonowania niewykonywania przez siebie zobowiązań kontraktowych, licząc tylko i wyłącznie na pozytywny dla nich finał postępowania sądowego. Zgodnie z art. 385¹ §2 k.c. – jeżeli postanowienie umowy zgodnie z par.1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Trudno na obecnym etapie przesądzić, żądanie powodów o stwierdzenie nieważności umowy, jednakże na obecnym etapie postępowania, Sąd uznał je za niewystarczająco uprawdopodobnione.

Gdy nawet uznać, iż roszczenie w tym zakresie zostało uprawdopodobnione, zabezpieczenie w sposób żądany przez powodów nie jest zdaniem Sądu dopuszczalne jako wprost sprzeczne z art.730¹ §3 k.p.c., bowiem przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

W sytuacji gdyby Sąd wyraził zgodę na wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat przez Powodów, usankcjonowałby de facto korzystanie przez Powodów z kapitału banku bez jakiegokolwiek wynagrodzenia i pozbawiłby Bank należytego wynagrodzenia za korzystanie z kapitału. Takowy sposób zabezpieczenia w ocenie Sądu obciąża pozwanego ponad potrzebę.

Nie należy zapominać, że banki nie udzielają kredytów ze środków własnych, ale ze środków finansowych uzyskanych z innych źródeł, m.in. od klientów składających takie środki na rachunkach bankowych czy lokatach. Mając na względzie bezpieczeństwo powierzonych im pieniędzy, banki zobowiązane są do podejmowania wszelkich działań pozwalających na minimalizację ryzyka w przypadku problemów ze spłatą kredytu przez konkretnego kredytobiorcę, a dochodząc spłaty zaległości postępują zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem umowy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że każda osoba decydująca się na zaciągnięcie kredytu musi liczyć się z obowiązkiem jego spłaty. Zawierając z Bankiem umowę o kredyt walutowy strony winne są zatem liczyć się z obowiązkiem spłaty zaciągniętego przez nie zobowiązania pieniężnego, a ponadto z wszelkimi konsekwencjami jego ewentualnego nieuregulowania we właściwym terminie.

Mając na uwadze wszystko powyższe, na mocy przepisu art. 730 k.p.c. w zw. z art. 730¹ k.p.c. orzeczono jak w sentencji postanowienia.

SSO Joanna Kruczkowska

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Joanna Kruczkowska